

שני

בן שפח
אחרי לאי

[illegible]

התח
מיום ש

מה
והוא
ושמא
והלא
גמ'
כך
ורצת
מטפ
ראית
אראה
אחר
סייף
ואמר
אתה
שחרר
המת
שחרר
שבא
והאמ
*שחרר
סנהד
והא
מי ש
דורס
ברלי
או נ
שנתת
בסרו
דאמ
נידון
הוא
כמאן
*האו
בציד
עד ה
הא
הוא
לי ש
בפני
בדינ
בדינ
בריה
פציע
בריה
לא
ולא
פתח
מחצ
*הא

21

בעיר

עליב

°)(כה

מזרע

יבניה

ממזר

125

ס רצב"ט

בה לא

כניס רש
ד. עליכ
אל תאמרו
וד באס ל
אור רשע
עונש
ויקרא בן
פורס
שהוא
ליה ז
מן ה
(דף
שתי
ליס
בסיי
ראש
שהיה
דאלי
קלה
דף מ
עדום
עירי
דברים
" עירי
דף כ
אחוב
ולי
הקצב
(דף
הורג
סוסי
עד
אחיו
אמר
חייב
לנו
אמר
בהלו
לו
דיני
לאיסי
לאיסי
חבר
לקך
כתוב
(ברא
חבר
הגלת
וזו אלכ
הבא
הו יוד
אחיו
עד ש
יה וקיב
שמענו
תפתח
ה דרבי
ף כתיב

1234

ה'תשנ"א

מזר גלות

גבר לא

ביקורת

דתי צמח

272222

1. **NE**

צוד כנק ר

לדן טובת

ד' כקף אחד שאומר לפני שירה שנאמר
 ק' טובת המלרים אינה קרויה טובה :
 נכנס

לח רבינו חננאל

רבה* אמרה לה: על אלוהים. להחיות
ה' ב' ירמיה (כג): ויהי. מושיע
ע' מכלה יהיה לפני בתי ישראל:
ומיהר גלות דקיהו שהיה באחרונה

נכנס יין יא' סוד. הייט דאמר
כ' הד' (עירובין 77 סה).
המחייב בייט ה' י' ב' מדעת
שבעים זקנים שהסוד מתגבר על היין
ואין כח בייט להוציא:

בתחלה על גפי. פיה מקום
גבוה ולבסוף כשסרח
נמרד על כסא וקשה דבספ"ק דמוס'
ע"ז (דף יט.) משמע דכסא עדיף
מגפי דדריש גבי תלמיד שבתחילה
על גפי גולה ממקום לתקום ולבסוף
כשנעשה ראש ישיבה על כסא וכאן
נמי יש לדרוש כן קודם שמוזווגו לו
חיה על גפי כמו (שמות כא) אם
גפיו יצא ולבסוף על כסא :

וירלו

והיא נתעברה מעומד דבר אחר שלתיאל
שנשאל על אלתו אל ורובכל שנזרע בבבל
ומה שמו נחמיה בן חכליה שמו יהודה
וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא
קמי רבי ולא הוו קא אמרי ולא מידי אמר
לתו אנברו חמרא אדרדקי כי היכי
דלימרו מילתא כיון דאיבסום פתחו ואמרו
אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות
מישראל ואלו הן ראש גולה שבבבל
למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני
בתי ישראל אמר להם בני *קוצים אחס
ממילין לי בעיניי א"ל רבי חייא רבי אל
ירע בעיניך *יין ניתן בשבעים אותיות
וסוד ניתן בשבעים אותיות נכנס יין יצא
סוד *א"ר חסדא אמר מר עוקבא ואמרי
לה א"ר חסדא דרש מרי בר מר מאי דכתיב
יִשְׁקֶד ה' עַל הָרָעָה ויביאה עלינו כי צדיק
ה' אלהינו משום צדיק ה' וישקד ה' על
הרעה ויביאה עלינו *אין צדקה עשה הקב"ה
עם ישראל שהמרים גלות צדקיהו ועוד גלות

וַיִּכְנֶה קִיָּמָת דְּכֹתִיב בִּיה בְּגִלּוֹת וַיִּכְנֶה יֵשׁוּעַ
שְׁפוֹתָיו הִכָּל נַעֲשׂוּ כְחֲרָשִׁין מִסַּגֵּר כִּיּוֹן עִ
וַכְּמָה הָיוּ אֵלֶּף עוֹלָא אִמֵּר שֶׁהַקְּדִים שְׁתֵּי
יַעֲקֹב שָׁמַע מִיָּנָה מִזֶּהָרָה דְּמִרֵּי עֲלָמָא ת
לְפִיכָךְ כּו': תִּנּוּ רַבָּנִן *אִדָּם יַחֲדִיר נִבְרָא
אוֹמְרִין הִרְבָּה רִשְׁוּיָת בְּשִׁמְיָם דְּבֵר אֲחֵר
שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַצִּדִּיקִים אוֹמְרִים אֲנִי בְּנֵי צִדִּיק
דְּבֵר אֲחֵר מִפְּנֵי הַמְּשֻׁפָּחוֹת שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁמֵ
שֶׁנִּבְרָא יַחֲדִיר מִתְּגִירוֹת נִבְרָאוּ שְׁנִיִּם עַל א
הַגּוֹזְלִין וּמִפְּנֵי הַחֲמֻסָּנִין וְמָה עֲבָשׂוּ שֶׁנִּבְ
שְׁנִיִּם עַל אַחַת כְּמָה וַכְּמָה: וְלַהֲגִיד גְּדוּלַּת
שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בחותם אחד וכולן דומין זה לזה אבל
ברותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה
חותם ויתיצבו כמו לבוש ומפני מה אין פ
אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי היא
וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר אומר
מחבירו בקול במראה ובדעת בקול ובמראה
והחמסנין ת"ר *אדם נברא בערב שבת ומפני
שותף היה לו להקדוש ברוך הוא במעשה
דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך במעשה ברא
מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה מיד מוש
ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכניס אוור
חצבה עמודיה שבעה °טבחה טבחה מ
°שלחה נערותיה תקרא על גפי מרומי קרת
הקב"ה שברא את כל העולם כולו בחכמה ו
ימי בראשית טבחה טבחה מסכה יינה אף נ
וכל צורכי עולם שלחה נערותיה תקרא זה או
בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב על
כסא °כמי פתי יסור הנה חסר לב אמרה
פתאו לזה אשה אמרה לו דכתיב °נואף
רמזי

בצדוד שגלות יכניה קיימת שמדין
ללא מחו ארצות שגלו לבבל עם יכניה
ששהיו חכמים בצורה ולמדו' לבני
גולה האחרונה : **פוחתין** . בצורה :
פחורשים . קרי ביה החרש : **כיון**
דפוחתין . דבר הלכה העולות מהן
אין לה פוחתין אחרים : **עולא אמר** .
לדקה של שקידה היינו הקדים
חורבן שתי שנים לגימטריא דוטשנתם
דחיינו תמני מאה וחמשים ותרתין
וזה גלו לבסוף ששנה מאות וחמשים
שנכנסו לארץ דכתיב (מלכים א' ו)
ויהי בשמינים שנה וארבע מאות שנה
וגו' וימי בית הראשון ד' מאות ועשר
הרי ח' מאות ותשעים לא מהם מ'
שנה שנשתחו במדבר הרי ששנה מאות
ותשעים ואילמלי היה ממחין עד
וטשנתם היה מתקיים בהם כי אבד
תאבדון מהר והשמד תשמדון דכתיב
בההיא פרשתא (דברים ד) : **מהרה**
דמרי עלמא כו' . דהוא גימטריא
דוטשנתם וקרי ליה אבד תאבדון
מהר והקדמה שתי שנים לדקה
היתה : **אנו בני דקין** . אבטי דקין
נברא לפיכך אנו לדקיים ואין אנו

לריכין להתרחק מן העצירה כי לה
נכשל בה: **אנו בני רשע**. ואין אנו
זקוקין בתשובה ולהתקרב כי לא
יועיל: **אם נבראו שנים**. יאמרו זה
לזה אבא גדול מאבדן: **הגוונים**
והחמאנים. שיאמרו קרקע זה לבני
אבינו הראשון היטה ולא לבני אביכם:
תהפך כחומר חום. לאחר מיתתו
של אדם מתהפך חותם שלו לחומר
ויתלבז כמו לבוש בתיבת החיים
ומקרי ליה חותם שמע מינה בחותם
הן עבועין: **ויאמר שלי פוא**. ואין
אדם מכחשו הרואל ואין היבר
בזינה: **וימנע מרשעים אורס**.

קלסתר פניו ומתוך כך שלא יחא
קלסתר פנים דומה לשל חביריהם
וזרוע רמה תשבר שאינו יכול לומר
שלי היא : **משום ערוס** . שלא
יתחלק לאשה בזבעלה לא ביום מפני
המראה ובלילה מפני הקול : **ובדעת**
מפני הכולנים . אם יודע מה בלבד
חבירו יחשש מלפניו וידע שאין
ממנו : **שלא יאמר לדלוים** **הסוק**
היה . אדם במעשה בראשית לפיכך
קדמו לו כולם : **למנוח** . שבת
שיכנס למעודה מיד . שימאל הכל
מוכן ויחלל מאשר יחפון : **גפי** . מקום
גבוה : **ולצבוק** . כשסרה נטרד :
מי פתי יסור הנה . בתורה דהא
קרא כתיב מי פתחו ליה שיסור הגנה
לאכול מן העץ : **חסר לב אמרה לו** .
האשה שהיא חסר לב אמרה לו : **גלמי**
ראו עיניך . מכל מראה עיניך גלמתי
והיינו כל העולם כדכתיב בזכריה (ז)
עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ :

[קדושין ע"א]

[עירובין סה·]

גיטין פת-
[ע"ט]

[מגיגה י"ד.]

[תוספ' פ"ה]

[סג]

[0E]

גליון
דינז'ט

ע"ז יט. ע"ז

דע"צ טז

(*) [כל זה ליתא בילקוט]

נוסח מכלל : על שם שהיתה עמומה גרסה שמעם לוקח ולכן נעשה מילה : **וראשו מפרץ ישראל** . שהיא גבוהה וחשובה מכל הארצות : **ידי ורגליו : משאר ארצות** . מכל הטובים הדליף לעיל : **מפקדו דאנח** . בצבאל הוא והוא עמוק מולד : **בל יין** . שני יליד : **עד וקנס** . כל ימיו [אסכלנו] : **מוצא הטובים ועד סופו הים** . ארצו : **כרא ארם** ⁽⁶⁾ **מקלם הארץ** . מקלה עד קלה : **אחור וקנס** . שני צורות זו פירושו[ן] (ברכות דף סא) : **על הארץ ומקלם השמים** . כלומר עומד בארץ וראשו מגיע השמימה : **והי אם יקרו רעו כל** . בזה נלמד ראו עיניך כשיב ארצו מומחר וצוילת ארם

וירדו ארבעה . אדם וחיה וקין
ותימותו אבל הכל לא נולד
בצורתו פעם כדכתיב (בראשית ד)
ותוסף ללדת ושני תימות נולדו
עמו ודריש בצראשית רבה מדכתיב
(שם) את אחיו את הכל* :
דהורמז

בר"י ליתא אחאי

[ועי' היטב יצמות סב.
ד"ה נו"ט דר' נתן אליבי'
דנ"ט דכה"ב וכו']

תהלים מט

55

שם ק

ישעיה מו

דברים 7

תהלים קלט

רש"ל מותק זה

ע"ז 7.

כּוֹשֶׁעַ ז

דש"ל מותק זה

[פ"ל אלהיהם]

דאָס איז אַ

702
25

שמואל ב ז

דניאל :

[לקמן סז:]

1702

שמות כד

85

עס לא

ברחשית י"ב

7 05

פנאל

שה גולם

ה' ע"ה
וירדנו מר

נחמן בא

מלאכי השם

• קורום •

למנוחה יוצאת

ד לדין 21

בר' ומלאך

ס' אין פנין

ען קוילי נש

גופו מבבל וראשו מארץ ישראל ואבריו
ממשאר ארצות ענבותיו א"ר אחא מאקרא
דאגמא א"ר *יוחנן בר חנינא *שתים עשרה
היום שעה ראשונה הוצבר
עמפרו שניה נעשה גולם שלישי נמתחו
ואבריו רביעית נזרקה בו נשמה חמישית
עמד על רגליו ששית קרא שמות שביעית

ויכרם : יחיד : **העונם** : לשון
יחיד : אשר כלם אלהים לעדום לו .
הרי לשון יחיד : עד דכרמוון רמיו .
 תשיבשו הכסאות תשמעו שנים :
כחיו בים ופעמי ומין ימי : יחיד :
הנך למי לא : למי נכח בלשון
רבים : כדרכי יומן . שהכל בצלח
 פמליה שלו : **שכנים מול** . שאלה
 מושב בשר ודם אליו : **וזה מעשרון** .
 הוא אמר עלה אל ה' : **ששמו כשם**
רבו . ה' לפיכך לא הוסיף שמו וכתב
 הסם : **אם כן לא ישא לפשעכם** .
 לא יכול לטוהר לפשעכם ומה יתרון
 בו : **אמר ייחסינוטא בידן** .
 שאין בו כח לשאת פשעיט ואטו
 נמי מואסטה ומיאוט לקבלו אפילו
 לפירווקא שליח מוילי ומביא : **שמיע**
 . **לי** : שהמקרא הזה תשובה לזה :
 אלוט

ממטה שנים וירדו ארבעה תשיעית נצטווה
ת סרה אחת עשרה נידון שתיים עשרה
ביקר כל יליון *אמר רמי בר חמא אין
אם כן נדמה לו כבהמה שנאמר *נמשל
ארמי" סימן) אמר רב יהודה אי"ר בשעה
האדם ברא כת אחת של מלאכי השרת
בצלמנו אמרו לפניו רבש"ע מה מעשיו
לפניו רבש"ע *מה אניש כי תזכרנו וכן
עון קמנה ביניהן וישפם וכן כת שניה כת
ראשונים שאמרו לפניך מה הועילו כל
שאתה רוצה לעשות בעולמך עשה כיון
נשי דור הפלגה שמועשיו מקולקלין אמרו
לשונות לפניך אמר ר' *ועד וקנה אני הוא
ר' יהודה אמר רב *אדם אלהים אמר
למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ
מים כיון שסרה הנית הקדוש ברוך הוא ירו
קדם צרתני ותשת עלי כפך אמר ר"א

יס אדם על הארץ ולמקצה
 יחזור וקדם צרתני וגו' קשו קראי
 רמי ספר שנאמר ולי מה יקרו
 ונראתו הקב"ה דור דור ודורשיו
 *ואמר ולי מה יקרו רעך אל
 האדם ויאמר לו איכה אן נטה
 וכתיב התם את בריתי הפר
 (פר) *ואמרו על אשר עובו (את)
 ותשיב לאפיקורוס אמר ר' יוחנן
 א"ר יוחנן כ"מ שפקרו המינים
 הבה נרדה ונבלה שם שפתם
 וותי ביום צרתי כי מי גוי גדול
 גוי אחד בארץ אשר הלכו
 י יוחנן דא"ר יוחנן אין הקב"ה
 מאמר קדישין שאילתא התינה
 ונאחז לדוד דברי ר"ע א"ל ר'
 קבלה מיניה או לא קבלה
 עקיבא *מה לך אצל הגדה
 הפרץ להדום רגליו אמר רב
 ליהדר אמר ההוא מינא לרב
 ממסרון ששמו כשם רבו
 בו אם כן לא ישא לפשעכם
 *ויאמר אליו אם אין פניך
 על סדום ועל עמורה גפרית
 דכתיב *ויאמר למך לנשיו
 כבא נמי משתעי קרא הכי א"ל
 ה הוה דריש תילתא שמעתא
 מאיר ואנו אין לנו אלא שלש

יָעַן הָיָה שְׁנֵאמֶר לָמֵן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֶת
 הַשָּׁמַיִם הֵנִיחָה הַקֶּבֶ"ה יָדוֹ עָלָיו וּמִעַמּוֹ שְׁנֵאמֶר
 וְאָמַר רַב יְהוֹדָה אָמַר רַב אֲדָם הָרֵאשׁוֹן בְּלִשְׁוֹן
 שֶׁמַּי מָאִי דְכְּתִיב וְהָ סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם מְלֻמֵּד עַל
 שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא שִׁמְחָה בְּתוֹרָתוֹ וְנִתְעַצֵּב בְּמִיחָה
 אֲשֶׁן מִן הָיָה שְׁנֵאמֶר וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים אֶת
 לְחוֹ הָיָה כְּתִיב הָכָא וְהוֹמָה כְּאֲדָם עָבְרוּ בְּרִיּוֹ
 תִּיב הָכָא עָבְרוּ בְּרִית וּכְתִיב הַתָּמָּ (אֶת בְּרִיתִי
 תַּתְּמָר) אָמַר הוּא שְׁקוֹד לְלַמּוֹד חוֹרֵה וְדַע מַתְּ
 בּוֹכְבִּים אֲבָל אֲפִיקוֹרוֹם יִשְׂרָאֵל כ"ש דְּפַקֵּר מַפְּ
 מֵנוּ (וְאָמַר) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלֶם
 מַגְדָּל כִּי שֶׁם נִגְלָו אֱלֹוֹ הָאֱלֹהִים לְאֵל הָעוֹנֶה
 אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֱלֹוֹ וּמִי כַעֲמֵךְ כִּישְׂרָאֵל
 דְּסוּן רַמְיוּ וְעֵתִיק יוֹמִין יִתִּיב הֵנָּה לְמַה לִּי כִדְרָה
 יֵאֵשׁל מַעֲלָה שְׁנֵאמֶר בְּגִיּוֹת עֵרִין פְּתִיחָה וְ
 בָּא לְמִימֵר *אֲחָד לֹו וְאֲחָד לְדוֹד דְּתַנִּיא אֲחָד
 שֶׁהָ שְׂבִינָה חוֹל אֵלָא אֲחָד לְדִין וְאֲחָד לְעִדְקָה
 דִּן לְצִדְקָה דְּבִרְיָ רַע"א *ל ר' אֲלַעְזָר בֶּן עוֹרִי
 דִּן לְכַסָּה וְאֲחָד לִשְׂרָפָה כֵּסָא לִישֵׁב עָלָיו
 לְמִנִּים כִּרְב אִידִית לִיהָדָר וְאִי לֹא לֹא
 עֵלָה אֵל ה' עֵלָה אֱלִי מִיִּבְעִי לִיָּה אֵל
 נִיפְלָחוּ לִיָּה כְּתִיב אֵל תִּמְרָ בּוֹ אֵל תִּמְרִינִי
 אֲפִילוּ בְּפִרוּנְקָא גַּמִּי לֹא קְבִילָנִיָּה דְּכִתְבִּינִי
 נָא לִר' יִשְׁמַעֲאֵל בֶּר' יוֹסִי כְּתִיב וְה' הַמִּשְׁטָּ
 אֵל הָהוּא כּוֹבֵס שְׂבָקִיָּה אָנָּה מִהֲדִרְנָא לִי
 נְשִׁי מִיִּבְעִי לִיָּה אֵלָא מִשְׁתַּעִי קְרָא הִכִּי
 עַל לִי דִאֲר' יוֹחָנָן כִּי הוּא דְרִישׁ ר' מָאִיר בְּפִירְ
 ר' יוֹחָנָן ג' מֵאוֹת מִשְׁלוֹת שְׁוֹעִלִים הָיוּ לוֹ לִר'

אבות

בְּכַן נִשְׁחָה׃ ר' יִצְחָק אָמַר מוֹרֵךְ בְּעֶרְתוֹ הוּא
לִבְרִיבֵיהֶם מֵאֵלֵי וּפְסֻקֵיהֶם הוּא וְהִרְצִין בְּתַשְׁ
לִיתָן אֶת הָיוּ׃ אָמַר ר' שְׁמֵשֶׁק שֶׁקֶה' חֶבֶל
אָמַר ר' זֶה סֵפֶר תְּלֻדֹת אָדָם מִלְפָּנֵי שְׁרָרֵיהֶם
אֲשִׁיחֵם׃ וְנָתַן הָאֵם ר' אֶלְעֻזֶּר אָמַר הוּא שֶׁקֶה
בְּיָדֵיהֶם׃ עֲנִיתָ אָדָם בְּצִלְמֵנו כְּרִמְנוֹ׃
אֲשֶׁר הִלְכוּ אֲלֵהֶם לְפָדוֹת לוֹ׃ וְלֹא כְּחֵב לָהֶם׃
שְׂמִילָתָם׃ אָמַר ר' חֲסִין לָהֶם וְהָאֵל לִדְרוֹתֵיהֶם
נִינֵךְ כָּן׃ מִרְשֵׁשׁ פְּסֻקִין בְּגִיבּוֹתָן לוֹ׃ וְהָאֵל
מִינֵי לוֹ׃ אֵלֵי חוּ לִירֵשֶׁשׁ תְּכִיבֵם דֶּחַת
זֶה כְּבָרוֹ פִּלְתוֹ מֵהוּ אֵלֵי חוּ חֶבֶל ר' עֲנִינֵי
זֶה שְׁבִיעֻתָּ אֵלֵי חוּ כְּפֻתּוֹנָתָ שְׁרָוֹת כְּחִיָּי לֹא
אָמַר מִינֵי לָהֶם לִפְנֵי׃ אֵלֵי חוּ חֶבֶל כֹּסֶם אֵלֵי
דִּרְשִׁי תִלְתָּא שְׁשֻׁעָא תִלְתָּא אֲנִתָּא תִלְתָּא מִתְלָא
שׁוֹ

[illegible]

עַתָּה כִּי / אָמַר רַב יִחְזִיר אִמְרֵי רַב אֱדָם הָרִשְׁוֹן /
הַיְדִיעוּת כִּי הַפְּסִיקִים אוֹמְרִים כִּי אִדָּם הָרִשְׁוֹן /
שָׁלַל כִּינּוּא בְּאֵלֵי / אָנֹכִי הַמְּנִי הַתְּמִלּוּם חֵם /
שֶׁאִם תִּשְׁמַע אֲדָמוֹר וְאִדָּם הָרִשְׁוֹן מִה אֲנֹשֶׁה כִּי /
וְדִרְשׁוּ וְתַפְסְּמוּ וְיִקְרְאוּ לִפְנֵי הַלּוֹרֵז שֶׁל /
מִרְ / יוֹחֵנָן אִפְסִיקוֹן כְּבִירִי אֲדָמוֹר /
נִדְרָה / יוֹרֵד / כִּי שֶׁם גִּבְלֵי אֵלֵי הַדְּבָרִים /
תִּיבִי / כִּי דִאֲמַר אֵין קִבְלָהּ עוֹשֶׁה דִאֲדָם /
וְלִדְבָרָה וְאֵלֵי / אֵלְעוֹן בִּי / עוֹרִית כִּלְכִּי /
וְכִתְבִים הַשְּׂמִים כְּמֵאֵי וְהֹאֲחִי קִנּוּא רִגְלִי /
וְשֶׁמֶשׁ מִסְתָּרִים וְכִתְבֵי בִרָה כִּי שֶׁם קִבְרוּ מִלְשֵׁן /
שֶׁ שְׂמִי קִבְרוּ לְמִטָּה וְאִדָּם הָרִשְׁוֹן כִּי שְׂמִי אֵלֵי /
הַדְּבָרִים אֵל תַּעֲלֶנּוּ כֹסֶם / אֵלֵי מִנֵּה לֵא /
לְפָנֶינִי מִבְּעֵי לִיָּה לְמִטָּה אֵלֵא מִשְׁתַּעֵי קִרָּה /

לפ

לצבכם בשבח אלהים ועול מלכותו: **וכל אשר לא יבא וכו'.** דהיינו דהיה ודרש להו הכי כל מי שאינו יכול לבא באם מפני שישירף תעבירו במים: **כל הגוים כאין נדו.** גם אתכם לא הוציא מן הכלל: **מדידכו.** כבאים שינאו מכס דהיינו צלעם שהיה נכרי והעיד עלינו שאין לנו באורו כלל: **ובגוים**